

Fakta om vekslingsmodellen tømrerfaget

Hva er vekslingsmodellen tømrerfaget?

Vekslingsmodell er en ny opplæringsmodell som fører frem til svennebrev. Vekslingsmodellen gir samme formelle sluttkompetanse som ordinært yrkesfaglig opplæringsløp, men med økt faglig fordypning (mer praktisk erfaring i tømrerfaget). Opplæring i tømrerfaget fram til svenneprøve bør i hovedsak baseres på at grunnleggende fagkompetanse skal være erfaringsbasert utførelseskompetanse. I tillegg er store deler av den individuelle fagkunnskapen såkalt taus kunnskap. Av den grunn skjer mye av kunnskapsoverføringen i reelle arbeidssituasjoner. Tidlig arbeidslivserfaring gir også større forståelse for helheten i faget. Organiseringen av opplæringen er med andre ord annerledes i vekslingsmodellen enn i ordinære løp.

Hvem passer modellen for?

Elever i vekslingsmodellen fordyper seg i lærefaget allerede fra oppstarten i Vg1, og kommer tidlig ut i bedrift. Vekslingsmodellen er derfor et tilbud for elever som har bestemt seg for lærefaget og som er godt motivert for å komme raskt ut i praktisk arbeid i bedrift.

Hvordan organiseres opplæringen?

Opplæringen gjennomføres ved periodevis veksling mellom undervisning i skole og opplæring i bedrift.

Elevene starter med en lengre skoleperiode. Denne kan variere fra oppstart til og med februar eller som et helt skoleår (1+3). For å forberede elevene på kommende læretid i bedrift, får de i denne perioden et utvidet antall timer undervisning i programfaget (tømrer). I tillegg får de undervisning i fellesfagene norsk, matematikk og kroppsøving. Gjennom 2x2 eller 3x2 uker praksis i bedrift kommer elevene i kontakt med potensielle lærebedrifter og får møte arbeidslivets krav og forventninger.

Praksisperiodene er viktige også for å avdekke eventuelle feilvalg, slik at elever som modellen allikevel ikke passer for, kan veiledes over til et annet opplæringsløp så tidlig som mulig.

Noen oppretter lærekontrakt med en lærebedrift fra ca. 1 februar eller 1. mars mens andre avslutter skoleåret på normert tid før de inngår denne lærekontrakten. Det er bedriftene som på bakgrunn av erfaringer fra praksisperiodene og dialog med skolen avgjør hvilke elever som kvalifiserer for, og får tilbud om læreplass. Etter at lærekontrakt er inngått gjennomføres hoveddelen av opplæringen i bedrift, men med ca. 25 obligatoriske skoleuker fordelt utover det gjenstående opplæringsløpet.

Hvilken opplæring gis i skole?

I skoleperiodene gis obligatorisk undervisning i fellesfagene (norsk, matematikk, naturfag, engelsk, samfunnsfag, kroppsøving og programfaget (tømrer). Skolen gir også obligatoriske oppgaver som lærlingene skal løse og levere til skolen i løpet av bedriftsperiodene. Lærlingene får vurdering og karakterer i fellesfag og programfag, og kan trekkes ut til eksamen, akkurat som elever i ordinært yrkesfaglig opplæringsløp. I vekslingsmodellen undervises det i en del av skolefagene i en annen rekkefølge og fordelt over flere år enn i ordinært yrkesfagløp. I et ordinært yrkesfagløp er all fellesfagundervisning ferdig etter 2 år. I vekslingsmodellen fordeles de samme fagene over 3 år.

Eksempel: Elevene får første år undervisning i fellesfagene kroppsøving, norsk og matematikk, og opplæringen yrkesrettes så langt det er mulig. Engelsk og naturfag flyttes til senere i løpet.

Det blir dermed plass til flere timer i programfag (tømrer) fra starten av opplæringsløpet. Slik tilrettelegges det for at elevene blir godt yrkesforberedt før de skal ut i bedrift.

Skolens og bedriftens rolle

Skole og opplæringskontor/bedrift samarbeider tett gjennom hele opplæringsløpet for å skape god og sammenhengende opplæring for elevene/lærlingene. Fellesfagene yrkesrettes og programfagene praksisrettes. Skolen samarbeider med bedriftene om oppfølging av lærlingene også i bedriftsperiodene. Bedriftene får tilbakemelding fra skolen om lærlingenes oppmøte i skoleperiodene.

Hvordan er lønn og arbeidstid for lærlinger?

Fra inngåelse av lærekontrakt, får lærlingene lønn iht. gjeldende avtaleverk. Lønn tilsvarende en årslønn for nyutdannet fagarbeider i bedriften, og som utbetales fordelt over hele læretiden med jevn økning mot det siste året.

Når elevene har tegnet lærekontrakt, regnes de formelt som lærlinger. De får da rettigheter og plikter som lærlinger og følger bedriftenes arbeidstid og arbeids-/ferieavtaler. Dette innebærer at de ikke følger skolens ferier, men avtaler uttak av ferie (normalt 5 uker pr. år) med arbeidsgiver.

Har det noen konsekvenser å velge vekslingsmodell?

Fullført vekslingsmodell gir samme formelle sluttkompetanse etter 4 år som ordinært yrkesfaglig opplæringsløp, og veiene til videre utdanning og karriere er dermed åpne – som for yrkesfag for øvrig.

Siden fag- og timefordelingen (plasseringen av opplæringen i de ulike skolefagene) i vekslingsmodellen avviker fra ordinært yrkesfagløp, kan valg av vekslingsmodell få konsekvenser for elever som av ulike årsaker slutter underveis i løpet. Avhengig av hvor i løpet de slutter, vil elevene måtte ta igjen fag de mangler dersom de ønsker å gå over til ordinært opplæringsløp, til et annet utdanningsprogram eller fortsette videregående opplæring ved en annen skole og/eller et annet sted i landet.

Følgende tiltak, evt. en kombinasjon av disse, kan være aktuelle for å ta igjen fag dersom en elev ønsker å gå ut av vekslingsløpet:

- Følge undervisning i ett eller flere fag i en annen klasse og/eller få et eget undervisningstilbud ved skolen.
- Delta i fylkets kurstilbud i fellesfag for lærlinger, etterfulgt av eksamen.
- Følge undervisning i fellesfag i regi av voksenopplæring.
- Ta fag som privatist.

Hvem kan søke vekslingsmodellen?

Alle kan søke seg til vekslingsmodellen men fylkene har ulike opptaksrutiner. Ved oppstarten av skoleåret vil søkerne bli med på et intervju og utføre en enkel praktisk prøve. Inntaket til plassene i modellen skjer med grunnlag i disse. Representanter for skole og opplæringskontor/bedrift gjennomfører inntaksprosessen i fellesskap. Dersom det etter intervju og praktisk prøve er flere aktuelle søkere enn tilgjengelige plasser, prioriteres kandidatene etter motivasjon, interesse eller skolepoeng.

Kontaktpersoner

Har du spørsmål om vekslingsmodellen?

Vi svarer gjerne på spørsmål og deler våre erfaringer fra gjennomføring av vekslingsmodellen i Bergen og Oslo.

- Inge Bauge - Daglig leder, Byggmestrenes Servicekontor Bergen
Mobil: 92 03 75 03, epost: bauge@byggmesterservice.no
- Frode Skjerven - Faglærer, Slåtthaug videregående skole, Bergen
Mobil: 92 62 95 13, epost: frode.skjerven@hfk.no
- Stig Haldorsen - Ass. Rektor, Slåtthaug videregående skole, Bergen
Mobil: 99 62 06 33, epost: stig.haldorsen@hfk.no
- Trond Berg - Faglærer, Kuben videregående skole, Oslo
Mobil: 92 08 00 09, e-post: trond0907@osloskolen.no
- Arvid Sjøgaard - Daglig leder, Opplæringskontoret for tømmerfaget Oslo og Akershus
Mobil: 95 17 24 60, epost: arvid@bfoslo.no